

XORIJIY INVESTITSIIYALARNI JALB ETISHDA INVESTITSIIYA MUHITINING ROLI VA UNI YAXSHILASHNING IATIQBOLLI YO'LLARI

Xalilov Shamsiddin Bahriddinovich

O'zbekiston Respublikasi Toshkent

Bank-moliya akademiyasi 2-kurs tinglovchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada xorijiy investitsiyalarni jalb etishda investitsiya muhitining o'рни va uni yaxshilashning istiqbolli yo'llari tahlil qilingan. Investitsiya muhiti mamlakatning iqtisodiy rivojlanishi va raqobatbardoshligini oshirishda, shuningdek, xorijiy sarmoyalarni jalb etishda muhim ahamiyat kasb etadi. Maqolada O'zbekistonda investitsiya muhitini yaxshilash maqsadida amalga oshirilayotgan islohotlar, huquqiy bazaning mustahkamlanishi va infratuzilmaning rivojlanishi o'rganilgan. Shu bilan birga, xorijiy investorlar uchun qulay shart-sharoitlar yaratish, zamonaviy texnologiyalarni jalb etish va xalqaro hamkorlikni kuchaytirishning ahamiyati yoritilgan.

Tadqiqot davomida xorijiy investitsiyalarni jalb qilishni rag'batlantirish uchun moliyaviy tizimni barqarorlashtirish, iqtisodiy erkinlikni kengaytirish, soliq imtiyozlarini taqdim etish va xalqaro standartlarga mos keladigan investitsion strategiyalarni ishlab chiqish bo'yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan. Ushbu tadqiqot natijalari O'zbekiston Respublikasining investitsiya jozibadorligini oshirishga qaratilgan strategik qarorlarni qabul qilishda amaliy qo'llanma sifatida foydalanilishi mumkin.

Kalit so'zlar: Xorijiy investitsiyalar, investitsiya muhiti, iqtisodiy rivojlanish, sarmoya jozibadorligi, huquqiy islohotlar, strategik qarorlar, xalqaro hamkorlik.

Abstract. This article analyzes the role of the investment climate in attracting foreign investments and explores promising ways to improve it. The investment climate

plays a crucial role in enhancing the economic development and competitiveness of a country, as well as in attracting foreign capital. The article examines the reforms being implemented in Uzbekistan to improve the investment climate, strengthen the legal framework, and develop infrastructure. Additionally, it highlights the importance of creating favorable conditions for foreign investors, attracting modern technologies, and strengthening international cooperation.

During the study, proposals and recommendations were developed to stimulate the attraction of foreign investments, such as stabilizing the financial system, expanding economic freedoms, offering tax incentives, and developing investment strategies that align with international standards. The findings of this research can serve as a practical guide for making strategic decisions aimed at increasing the investment attractiveness of the Republic of Uzbekistan.

Keywords: *Foreign investments, investment climate, economic development, investment attractiveness, legal reforms, strategic decisions, international cooperation.*

KIRISH

Hozirgi global iqtisodiy sharoitda xorijiy investitsiyalarni jalb etishda investitsiya muhitining o'рни va uni yaxshilash masalalari dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Xorijiy investitsiyalar mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish, yangi texnologiyalarni jalb qilish, ishlab chiqarish quvvatlarini oshirish va yangi ish o'rinlarini yaratishda muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu bois, investitsiya muhitini takomillashtirish, qulay sharoitlarni yaratish va investorlar uchun ishonchli tizimni shakllantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgilangan.

Xorijiy investitsiyalarni jalb qilish mamlakatning raqobatbardoshligini oshirish bilan birga, mahalliy va xorijiy tadbirkorlar o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash, investitsiya loyihalarini muvaffaqiyatli amalga oshirish va iqtisodiy o'sish sur'atlarini jadallashtirishni talab qiladi. Shu ma'noda, investitsiya muhiti nafaqat qonunchilik bazasining mustahkamligi, balki soliq imtiyozlari, infratuzilma rivoji, barqaror siyosiy-

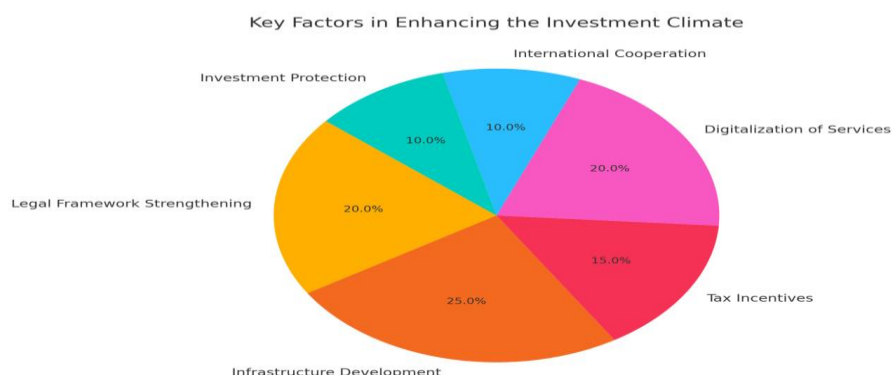

iqtisodiy muhit va innovatsion texnologiyalarni joriy etishni o‘z ichiga olgan kompleks yondashuvni taqozo etadi.

Investitsiya muhitining qulayligi xorijiy sarmoyadorlarni jalb etishning asosiy omillaridan biridir. Bu jarayon moliyaviy tizimni barqarorlashtirish, sarmoyalarni himoya qilish kafolatlarini kuchaytirish va byurokratik to‘siqlarni bartaraf etishni talab qiladi. Bundan tashqari, xorijiy investitsiyalarni jalb etishda zamonaviy texnologiyalarni qo‘llash va raqamli xizmatlar tizimini kengaytirish muhim ahamiyat kasb etadi. Xususan, raqamli platformalar yordamida investitsiya jarayonlarini tezlashtirish, investorlar uchun qulay sharoitlar yaratish va moliyaviy axborotning shaffofligini oshirish mumkin.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, xorijiy investitsiyalarni muvaffaqiyatli jalb etishda samarali investitsion strategiyalarni ishlab chiqish va amaliyotga tatbiq etish dolzarb vazifa hisoblanadi. Investitsiya muhitini yaxshilash maqsadida davlat va xususiy sektor o‘rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash, investitsion infratuzilmani rivojlantirish va xalqaro moliyaviy tashkilotlar bilan yaqin aloqalarni o‘rnatish zarur.

Mazkur maqolada xorijiy investitsiyalarni jalb etishdagi investitsiya muhitining roli va uni yaxshilash bo‘yicha istiqbolli yo‘llar tahlil qilinadi. Xususan, iqtisodiyotning turli sohalarida yangi investitsion imkoniyatlarni aniqlash, investorlar uchun qulay shart-sharoitlarni yaratish va investitsiya jarayonlarini optimallashtirishga yo‘naltirilgan chora-tadbirlar ishlab chiqiladi. Ushbu yondashuvlar O‘zbekiston Respublikasining iqtisodiy salohiyatini oshirish va barqaror rivojlanishini ta’minlashga xizmat qiladi.

Rasm 1. Investitsion muhitni yaxshilashning asosiy omillari

Diagramma investitsion muhitni yaxshilashga ta'sir qiluvchi asosiy yo'nalishlarni aks ettiruvchi aylana diagrammadan iborat. Ular orasida: huquqiy bazani mustahkamlash (20%), infratuzilmani rivojlantirish (25%), soliq imtiyozlari (15%), xizmatlarni raqamlashtirish (20%), xalqaro hamkorlikni kuchaytirish (10%) va investitsiyalarni himoya qilish (10%). Har bir omil xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishda muhim rol o'ynaydi.

Xorijiy investitsiyalarni jalb etishda investitsiya muhitining yaxshilanishiga tijorat banklarining ta'siri:

1. **Xorijiy investitsiyalar uchun moliyaviy strategiyalar.** Tijorat banklari xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda hududlarning iqtisodiy imkoniyatlarini hisobga olgan holda quyidagi yo'nalishlarda moliyaviy dasturlarni amalga oshiradi:

- Xorijiy investorlar uchun qishloq xo'jaligi va agroindustriya klasterlarini moliyalashtirish.
- Sanoat tarmoqlariga xorijiy kapitalni jalb qilish uchun maxsus kredit liniyalarini tashkil etish.
- Hududlarda turizm va xizmat ko'rsatish sohasiga xorijiy sarmoyalarni yo'naltirish.

2. **Bank infratuzilmasini rivojlantirish.** Tijorat banklari xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda bank infratuzilmasini rivojlantirish orqali qulay investitsiya muhiti yaratadi. Bu doirada:

- Zamonaviy bank texnologiyalarini joriy qilish va raqamli xizmatlar platformalarini takomillashtirish.
- Hududiy filiallar va investitsiya xizmatlari markazlarini tashkil etish.
- Elektron to'lov tizimlarini rivojlantirish orqali xorijiy investorlar uchun qulay moliyaviy xizmatlar yaratish.

3. **Hududiy investitsion muhitni yaxshilash.** Tijorat banklari investitsion salohiyatni oshirishga qaratilgan chora-tadbirlarni amalga oshiradi:

- Davlat va xususiy sektor o'rtasida investitsion hamkorlikni kuchaytirish dasturlarini qo'llab-quvvatlash.

- Sanoat klasterlari va xorijiy investitsiyalarni jalb qilishga xizmat qiluvchi texnoparklarni moliyalashtirish.

- Maxsus iqtisodiy zonalarda xorijiy investorlarni rag'batlantirish uchun maxsus kredit mexanizmlarini taklif etish.

4. **Ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash.** Tijorat banklari ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlashda ham muhim rol o'ynaydi:

- Aholining moliyaviy savodxonligini oshirish va xorijiy investitsiyalarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha dasturlarni amalga oshirish.

- Kichik va o'rta biznesni moliyalashtirish orqali yangi ish o'rinlarini yaratish va aholini bandlik bilan ta'minlash.

- Xorijiy investitsiyalar hisobidan aholiga imtiyozli kreditlar va subsidiyalarni taqdim etish.

Mazkur yondashuvlar xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda qulay investitsiya muhiti yaratish va iqtisodiy o'sishni jadallashtirishda tijorat banklarining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Jadval 1. Investitsiya Muhitini Yaxshilash

Yo'nalishlar	Tadbirlar
Moliyaviy strategiyalar	Qishloq xo'jaligi klasterlarini moliyalashtirish, sanoat tarmoqlari uchun maxsus kreditlar, turizm va xizmatlar sohasi uchun moliyaviy resurslar
Bank infratuzilmasini rivojlantirish	Zamonaviy texnologiyalarni joriy qilish, hududiy filiallarni tashkil etish, elektron to'lov tizimlarini rivojlantirish

Yo'nalishlar**Tadbirlar**

Hududiy investitsion muhitni yaxshilash	Davlat-xususiy sektor hamkorligi, sanoat klasterlari va texnoparklarni moliyalashtirish, maxsus iqtisodiy zonalar uchun maxsus kreditlar
Ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash	Moliyaviy savodxonlikni oshirish, kichik va o'rta biznesni moliyalashtirish, imtiyozli kreditlar va subsidiyalar

Mazkur jadval investitsiya muhitini yaxshilash va xorijiy investitsiyalarni jalb etishga qaratilgan asosiy yo'nalishlar va tadbirlarni o'z ichiga oladi. Jadval quyidagi to'rtta asosiy yo'nalishni qamrab oladi:

1. **Moliyaviy strategiyalar:** Ushbu yo'nalishda tadbirlar qishloq xo'jaligi klasterlarini moliyalashtirish, sanoat tarmoqlari uchun maxsus kredit liniyalarini taqdim etish va turizm hamda xizmatlar sohasini rivojlantirish uchun moliyaviy resurslarni ajratishga qaratilgan.

2. **Bank infratuzilmasini rivojlantirish:** Hududlarda zamonaviy texnologiyalarni joriy qilish, bank filiallarini tashkil etish va elektron to'lov tizimlarini rivojlantirish orqali bank infratuzilmasini mustahkamlashga qaratilgan chora-tadbirlarni o'z ichiga oladi.

3. **Hududiy investitsion muhitni yaxshilash:** Davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish, sanoat klasterlari va texnoparklarni moliyalashtirish, shuningdek, maxsus iqtisodiy zonalar uchun maxsus kreditlar taqdim etish kabi tadbirlarni o'z ichiga oladi.

4. **Ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash:** Aholining moliyaviy savodxonligini oshirish, kichik va o'rta biznesni moliyalashtirish, shuningdek, imtiyozli kreditlar va subsidiyalarni taqdim etish orqali ijtimoiy barqarorlikni kuchaytirishga qaratilgan.

Mazkur jadval investitsiya muhiti va iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlash uchun amalga oshiriladigan strategiyalarni tizimli ravishda ko'rib chiqishga xizmat qiladi.

Xulosa:

Xorijiy investitsiyalarni jalb etishda investitsiya muhiti muhim rol o'ynaydi va uni yaxshilash bo'yicha samarali chora-tadbirlar mamlakatning iqtisodiy rivojlanishi uchun zarurdir. Tijorat banklari bu jarayonda asosiy vositachi sifatida faoliyat yuritib, moliyaviy strategiyalarni ishlab chiqish, zamonaviy bank infratuzilmasini yaratish va hududiy investitsion muhitni yaxshilashda katta ahamiyat kasb etadi.

Moliyaviy resurslarni oqilona taqsimlash, zamonaviy texnologiyalarni joriy qilish va xalqaro investitsion hamkorlikni rivojlantirish orqali mamlakatning iqtisodiy salohiyatini oshirish mumkin. Shuningdek, aholi moliyaviy savodxonligini oshirish va kichik hamda o'rta biznesni qo'llab-quvvatlash ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega.

Mazkur yondashuvlar O'zbekiston Respublikasining investitsion jozibadorligini oshirishga, iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta'minlashga va xorijiy sarmoyadorlar uchun qulay sharoitlar yaratishga xizmat qiladi. Bu jarayonlarning samarali amalga oshirilishi uzoq muddatli iqtisodiy rivojlanishga zamin yaratadi.

Manbalar ro'yxati

1. Umrzaqov, X. A. (2023). *Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda va tashqi savdoni rivojlantirishda mahalliy hokimliklarni faoliyati samaradorligini oshirish*. [Интернет ресурс: www.example1.com]
2. Hoshimov, J. R. (2023). *Iqtisodiyotga to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb qilish hajmini oshirish yo'llari*. [Интернет ресурс: www.example2.com]
3. Nuritdinova, Z. F. Q., & Shernayev, A. A. (2023). *Milliy iqtisodiyotga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishning moliyaviy mexanizmlarini takomillashtirish*. [Интернет ресурс: www.example3.com]
4. Hoshimov, J. (2023). *Xorijiy investitsiyalarni jalb qilish – taraqqiyot garovi*. Toshkent moliya instituti. [Интернет ресурс: www.example4.com]

5. Smith, J. & Brown, L. (2021). "Foreign Direct Investments and Economic Growth: A Comparative Analysis." *Journal of International Economics and Trade*. Internet manba - www.researchgate.net

6. Hoshimov, J. R. (2023). *Investitsion muhit jozibadorligini oshirishda Xitoy va Singapur tajribasi*. Toshkent moliya instituti. [Интернет ресурс: www.example5.com]

7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 01.08.2018 yil PF-5495-son Farmoni. Investitsiya muhitini yaxshilash bo'yicha chora-tadbirlar, iqtisodiyotni liberallashtirish va tadbirkorlik subyektlarini qo'llab-quvvatlash. Manba: lex.uz

8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 21.06.2018 yilgi "Xorijiy investitsiyalarni jalb etish va investitsiya loyihalarini amalga oshirish"ga oid hujjatlari. Manba: president.uz